

3. 1. 2017

ID: 104625

Náhrada škody a bezdůvodné obohacení

Pojištěný, který uhradil škodu, za kterou odpovídá, přímo poškozenému, má proti pojistiteli právo na úhradu vyplacené částky (a to až do výše, do které by byl jinak povinen plnit poškozenému pojistitel) v souladu s ustanovením § 44 odst. 3 zákona č. [37/2004](#) Sb. (ve znění účinném do 31. prosince 2013) bez dalšího. Není rozhodné, zda existuje na straně pojištěného nějaká škoda, určující je pouze fakt, že uhradil poškozenému škodu, za kterou odpovídá.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 23 Cdo 4058/2015, ze dne 23.8.2016)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobkyně Česká pojišťovna a. s., se sídlem v P., proti žalované KENDY CZ spol. s r. o., se sídlem v S., zastoupené Mgr. J.H., advokátem, se sídlem ve S., o zaplacení 101.808 Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu ve Strakonici pod sp. zn. 6 C 51/2014, o dovolání žalované proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 6. května 2015, č. j. 7 Co 616/2015-140, tak, že rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 6. května 2015, č. j. 7 Co 616/2015-140, zrušil a věc vrátil Krajskému soudu v Českých Budějovicích k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Okresní soud ve Strakonici rozsudkem ze dne 29. října 2014, č. j. 6 C 51/2014-111, zamítl žalobu, podle níž by byla žalovaná povinna zaplatit žalobkyni částku 101.808 Kč s příslušenstvím (bod I. výroku) a rozhodl o náhradě nákladů řízení (bod II. výroku).

K odvolání žalobkyně odvolací soud rozsudkem v záhlaví uvedeným rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že uložil žalované povinnost zaplatit žalobkyni 101.808 Kč s příslušenstvím (první výrok) a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení (druhý výrok).

Žalobkyně se domáhala na žalované zaplacení částky 101.808 Kč příslušenstvím s tím, že jde o bezdůvodné obohacení, které žalované vzniklo na úkor žalobkyně, a to přijetím pojistného plnění ve výši žalované částky, které poskytla žalobkyně žalované bez právního důvodu. Žaloba byla odůvodněna tím, že účastníci uzavřeli dne 29. srpna 2011 pojistnou smlouvu o pojištění odpovědnosti silničního dopravce za škody (dále jen „pojistná smlouva“). Na základě této smlouvy vyplatila žalobkyně žalované pojistné plnění ve výši žalované částky, a to na škodu, kterou měla žalovaná utrpět v souvislosti s přepravou, kterou zajišťovala prostřednictvím společnosti M+M Transport s.r.o. pro společnost Magelan Spedition GMBH, při níž došlo ke znehodnocení nákladu a vzniku škody. Žalovaná společnost Magelan Spedition GMBH škodu zaplatila. V době pojistného plnění však škoda na straně žalované již neexistovala, neboť byla dříve uhrazena subdodavatelem žalované, a to společností M+M Transport s.r.o.

Odvolací soud vyšel ze skutkových zjištění soudu prvního stupně, že účastníci dne 30. srpna 2011 uzavřeli pojistnou smlouvu o pojištění odpovědnosti silničního dopravce za škodu. Pojištění bylo sjednáno pro případ odpovědnosti za škodu vyplývající z přepravních smluv vzniklou jinému na věci v důsledku škodné události, ke které došlo v době trvání pojištění při silniční dopravě. Pojištění se vztahuje na odpovědnost za škodu vzniklou jinému při přepravě vozidly, která jsou uvedena v příloze této pojistné smlouvy. Při přepravě zajišťované žalovanou pro společnost Magelan Spedition GMBH

prostřednictvím společnosti M+M Transport s.r.o. vozidlem registrační značky 4J1 7040 (uvedeném v příloze pojistné smlouvy) došlo ke znehodnocení nákladu, tj. ke škodné události a vzniku škody na straně společnosti Magelan Spedition GMBH. Tato škoda byla uhrazena žalovanou jako odpovědným subjektem. Majetková újma, která žalované v návaznosti na provedenou úhradu vznikla, byla podle tvrzení samotné žalované nahrazena započtením pohledávek společností M+M Transport s.r.o. K vyplacení pojistného plnění žalované došlo 23. května 2012.

Podle odvolacího soudu je zřejmé, že v době, kdy bylo pojistné plnění na škodu, která měla žalované vzniknout v důsledku úhrady škody společností Magelan Spedition GMBH, vyplaceno, tato škoda na straně žalované již neexistovala, neboť byla dříve uhrazena formou zápočtu pohledávek společností M+M Transport s.r.o. Ztotožnil se s námitkou žalobkyně, že předpokladem pojistného plnění v případě pojištění odpovědnosti za škodu je existence škody na straně pojištěného, a to v době výplaty pojistného plnění. Naopak nesouhlasil se závěrem soudu prvního stupně, že jestliže žalovaná po obdržení pojistného plnění od žalobkyně toto přeposlala osobě oprávněné, tedy společnosti M+M Transport s.r.o. (která je také pojištěným podle pojistné smlouvy), nedisponovala žalovaná ke dni vydání napadeného rozsudku částkou 101.808 Kč, a proto na její straně nelze dovodit vznik bezdůvodného obohacení podle ustanovení § 451 odst. 2 zákona č. [40/1964](#) Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „obč. zák.“). Povinnost žalobkyně jako pojistitele poskytnout pojistné plnění se pojí s pojistnou událostí, tj. podle ustanovení § 3 písm. b) zákona č. [37/2004](#) Sb., ve znění účinném do 31. prosince 2013 (dále jen „zákon č. [37/2004](#) Sb.“), nahodilá skutečnost blíže označená v pojistné smlouvě nebo ve zvláštním právním předpisu, na který se pojistná smlouva odvolává, se kterou je spojen vznik povinnosti pojistitele poskytnout pojistné plnění. V posuzovaném případě je touto skutečností vznik odpovědnosti žalované za škodu vyplývající z přepravní smlouvy vzniklé společnosti Megelan Spedition GMBH v důsledku znehodnocení nákladu při přepravě prováděné vozidlem uvedeným v pojistné smlouvě v době trvání pojištění, přičemž přepravu žalovaná zajišťovala prostřednictvím společnosti M+M Transport s.r.o. V okamžiku, kdy žalované vznikla povinnost k náhradě škody v důsledku znehodnocení přepravovaného nákladu vozidlem uvedeným v pojistné smlouvě, popřípadě uhrazením této škody, vzniklo na její straně právo na pojistné plnění vůči žalobkyni. Současně však byla oprávněna přijmout náhradu škody od škůdce, tj. společnosti M+M Transport s.r.o. Uhrazením této škody uvedenou společností na straně žalované odpadl důvod k přijetí pojistného plnění na tutéž škodu od žalobkyně, neboť zde neexistovala škoda, kterou by mělo pojistné plnění v době jeho výplaty kompenzovat. Proto je namístě závěr, že pojistné plnění, které žalovaná přijala, představuje na její straně bezdůvodné obohacení ve smyslu ustanovení § 451 odst. 2 obč. zák., které je povinna podle § 451 odst. 1 obč. zák. žalobkyni vydat.

Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalovaná dovolání s tím, že je považuje za přípustné dle ustanovení § 237 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), uplatňujíc dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci dle § 241a odst. 1 o. s. ř.

K dovolání žalované se žalobkyně dle obsahu spisu nevyjádřila.

Nejvyšší soud České republiky (dále jen „Nejvyšší soud“) jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno řádně a včas, osobou k tomu oprávněnou a řádně zastoupenou podle § 241 odst. 1 o. s. ř., se zabýval přípustností dovolání.

Podle ustanovení § 237 o. s. ř. není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

Dovolání žalované je přípustné podle ustanovení § 237 o. s. ř., když dovolatelkou předestřená právní otázka – zda je předpokladem pojistného plnění v případě pojištění odpovědnosti za škodu existence škody na straně pojištěného v době výplaty pojistného plnění – nebyla v rozhodování dovolacího soudu dosud vyřešena.

Dovolání je i důvodné.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Podle ustanovení § 43 zákona č. [37/2004](#) Sb. pojištění odpovědnosti za škodu lze sjednat pouze jako pojištění škodové (odst. 1). Pojištění odpovědnosti za škodu se sjednává pro případ odpovědnosti pojištěného za škodu, kterou způsobil jinému (odst. 2). Náhradu škody platí pojistitel poškozenému; poškozený však právo na pojistné plnění proti pojistiteli nemá, nestanoví-li zvláštní právní předpis nebo pojistná smlouva jinak (odst. 3).

Dle ustanovení § 44 zákona č. [37/2004](#) Sb. z pojištění odpovědnosti za škodu má pojištěný právo, aby za něj pojistitel v případě vzniku pojistné události uhradil v rozsahu a ve výši určené právním předpisem škodu, za kterou pojištěný podle zákona odpovídá, a to až do výše limitu pojistného plnění sjednaného v pojistné smlouvě (odst. 1). Nebyl-li v pojistné smlouvě rozsah pojistného plnění pojistitele omezen limitem pojistného plnění, je pojistitel povinen plnit v rozsahu a ve výši vzniklé škody, za kterou pojištěný odpovídá (odst. 2). Uhradil-li pojištěný škodu, za kterou odpovídá přímo poškozenému, má proti pojistiteli právo na úhradu vyplacené částky, a to až do výše, do které by byl jinak povinen plnit poškozenému pojistitel (odst. 3).

Předně dovolací soud uvádí, že je nutno rozlišovat mezi právem oprávněné osoby na pojistné plnění a právem poškozeného na náhradu škody. Jedná se o dva odlišné nároky. Pojistitel není škůdcem a neodpovídá za škodu škůdcem způsobenou, tudíž právo směřující vůči němu je vždy právem na pojistné plnění, nikoli právem na náhradu škody. Právo vůči pojistiteli na pojistné plnění nemá povahu nároku na náhradu škody; jedná se o originální právo (k tomu obdobně srov. např. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 21. března 2014, sp. zn. 25 Cdo 1002/2012 a ze dne 23. října 2014, sp. zn. 25 Cdo 2902/2012).

Z uvedeného je zřejmé, že škoda vzniklá na straně pojištěného není podmínkou nutnou k tomu, aby mu bylo pojistitelem vyplaceno pojistné plnění, jak je tomu u nároku na náhradu škody. Není tak možno přisvědčit závěru odvolacího soudu, že neexistovala-li na straně pojištěného škoda, odpadl důvod k přijetí pojistného plnění od žalobkyně (pojišťovny).

V posuzovaném případě není relevantní vztah, resp. jednostranné či vzájemné plnění mezi pojištěným a třetí osobou. Pojistitel nemůže odmítnout vyplatit pojistné plnění s odkazem na určité jednání třetí osoby. Nemůže se tedy zprostit své povinnosti plnit s tím, že třetí osoba pojištěnému uhradila to, co poškozenému z titulu své odpovědnosti za škodu pojištěný zaplatil.

Pojištěný, který uhradil škodu, za kterou odpovídá, přímo poškozenému, má proti pojistiteli právo na úhradu vyplacené částky (a to až do výše, do které by byl jinak povinen plnit poškozenému pojistitel) v souladu se shora citovaným ustanovením § 44 odst. 3 zákona č. [37/2004](#) Sb. bez dalšího. Zákon žádné další předpoklady neuvádí. Není tedy rozhodné, zda existuje na straně pojištěného nějaká škoda, určující je toliko fakt, že uhradil poškozenému škodu, za kterou odpovídá.

Jelikož tedy z hlediska uplatněného dovolacího důvodu není rozsudek odvolacího soudu správný,

Nejvyšší soud jej podle § 243e odst. 1 o. s. ř. zrušil spolu se závislým výrokem o náhradě nákladů řízení.

zdroj: www.nsoud.cz

Právní věta - redakce.

Další články:

- [Započtení](#)
- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vylučovací žaloba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Promlčení, insolvence](#)
- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výše výživného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výživné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)